

อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์ของเวียดนาม ... พัฒนาการที่ต้องจับตามอง

ปัจจุบันอุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์ของเวียดนามอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่าน จากยุคที่โรงงานผลิตกระดาษและผลิตภัณฑ์กว่าร้อยละ 90 เป็นโรงงานขนาดเล็ก (กำลังการผลิตน้อยกว่า 1,000 ตันต่อปี) กระจายอยู่ทั่วประเทศ ใช้เทคโนโลยีการผลิตล้าสมัยที่ได้รับถ่ายทอดจากจีนและไต้หวันเมื่อ 20 ปีก่อน ทำให้มีต้นทุนการผลิตสูง ขณะที่กระดาษและผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้มีคุณภาพค่อนข้างต่ำ ไปสู่ยุคของผู้ประกอบการขนาดกลาง (กำลังการผลิต 1,000-10,000 ตันต่อปี) และขนาดใหญ่ (กำลังการผลิตมากกว่า 20,000 ตันต่อปี) ใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย เข้าช่วยในกระบวนการผลิต โดยได้รับอานิสงส์จากการก้าวเข้ามาลงทุนของผู้ประกอบการต่างชาติรายใหญ่ 3 บริษัท ได้แก่ **บริษัท Lee & Man Paper** (ผู้ประกอบการชาวจีน) **บริษัท Sojitz and Oji Paper** (ญี่ปุ่น) และ**บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (ไทย)** มูลค่าเงินลงทุนรวมกันสูงถึง 1.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ จนเป็นที่น่าจับตามองว่า ในอีกไม่กี่ปีนับจากนี้ อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์ของเวียดนามจะก้าวขึ้นมาเทียบชั้นกับอุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์ของไทย ด้วยสัญญาฉบับนี้และปัจจัยเกื้อหนุนสำคัญ ดังนี้

- **ตลาดกระดาษและผลิตภัณฑ์ของเวียดนามมีศักยภาพสูงในการขยายตัว** เป็นผลจากแรงขับเคลื่อนสำคัญของ **ปัจจัยภายนอกประเทศ** ซึ่งได้รับแรงกระตุ้นจากการขยายตัวของภาคการส่งออก หลังจากเวียดนามเข้าเป็นสมาชิก WTO เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2550 ส่งผลให้ความต้องการใช้บรรจุภัณฑ์กระดาษประเภทกล่องสินค้า หีบซอง ฉลากสินค้าและโพลีเอสเตอร์เพื่อใช้โฆษณาสินค้าส่งออกของเวียดนามเพิ่มขึ้นตามไปด้วย และ**ปัจจัยภายในประเทศ** มีแรงหนุนจากความต้องการใช้กระดาษและผลิตภัณฑ์ที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งเป็นเพราะเวียดนามมีประชากรมากถึงราว 85 ล้านคน สูงเป็นอันดับ 3 ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบกับชาวเวียดนามส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังเกตได้จากอัตราการรู้หนังสือสูงถึงร้อยละ 90 ของประชากรทั่วประเทศ และมีนิสัยรักการเรียนรู้ ขณะเดียวกันอัตราการใช้กระดาษต่อประชากร (Paper Consumption Per Capita) ของเวียดนามยังค่อนข้างต่ำ เฉลี่ยเพียง 13 กิโลกรัมต่อคนต่อปี เทียบกับไทยที่ระดับ 48 กิโลกรัมต่อคนต่อปี สะท้อนให้เห็นว่าตลาดกระดาษและผลิตภัณฑ์ของเวียดนามยังมีโอกาสเติบโตได้อีกมาก

- **นโยบายสนับสนุนของรัฐบาล** กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าของเวียดนามลงนามในแผนพัฒนาอุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์ (ปี 2553-2563) ตั้งเป้าเพิ่มปริมาณการผลิตเยื่อกระดาษเป็น 6 แสนตัน และกระดาษ 1.4 ล้านตัน ภายในปี 2563 เพื่อให้สามารถรองรับความต้องการใช้กระดาษและผลิตภัณฑ์ในประเทศให้ได้ราวร้อยละ 70 ทั้งนี้ ภายใต้แผนฯ ดังกล่าวทำให้เกิดโครงการต่อเนื่องหลายโครงการตามมา อาทิ การสร้างโรงงานผลิตเยื่อกระดาษในจังหวัด Thanh Hoa และ Long An และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เป็นต้น

- **โรงงานผลิตกระดาษขนาดเล็กทยอยปิดกิจการ** โดยเฉพาะโรงงานที่มีสายป่านทางธุรกิจสั้น เนื่องจากไม่สามารถแบกรับภาระต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นจากการปรับกระบวนการผลิตให้มีมาตรฐานสูงขึ้น โดยเฉพาะมาตรฐานของหน่วยงาน Environment Technology Center (ENTEC) ซึ่งกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อมของเวียดนาม ทั้งนี้ ปัจจุบันเวียดนามกำหนดค่ามาตรฐานของน้ำเสียที่ปล่อยจากโรงงานผลิตกระดาษ อาทิ ปริมาณออกซิเจนที่เบคทีเรียใช้ในการย่อยสลายสารอินทรีย์ (Biochemical Oxygen Demand : BOD) มีค่าน้อยกว่า

30 มิลลิกรัมต่อลิตร ปริมาณออกซิเจนที่สารเคมีใช้เพื่อให้เกิดปฏิกิริยาออกซิเดชันกับสารอินทรีย์ (Chemical Oxygen Demand : COD) มีค่าน้อยกว่า 50 มิลลิกรัมต่อลิตร เป็นต้น

ทั้งนี้ การพัฒนาอุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์ของเวียดนามเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการไทยไม่ควรมองข้าม แต่ควรเฝ้าติดตามความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิด เพราะการพัฒนาดังกล่าวอาจทำให้เวียดนามก้าวขึ้นเป็นผู้ส่งออกกระดาษและผลิตภัณฑ์รายสำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทัดเทียมกับไทยในอนาคต จากปัจจุบันที่เวียดนามยังเป็นผู้นำเข้ากระดาษและผลิตภัณฑ์เฉลี่ยสูงราว 700 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในแต่ละปี

ส่วนวิเคราะห์ธุรกิจ ฝ่ายวิชาการ

กันยายน 2551